

# BOJOVÉ MOŽNOSTI KOMBINOVANÉHO VÝSADKU

V článku uvedu dílčí teoretické názory, které ovlivňují použití kombinovaného výsadku. Kromě toho také poznatky a zkušenosti na stanovení nejen optimální síly kombinovaného výsadku, ale i na podmínky pro jeho úspěšné použití.

Předpis Vševojsk-1-1, článek 14 uvádí "...výsadková divize a výsadková brigáda jsou vševojskovým **operačně taktickým** svazkem. Padákový výsadkový pluk, samostatný padákový prapor jsou vševojskovým **taktickým** útvarům...". Z toho vyplývá, že výsadková divize nebo brigáda je předurčena k plnění **operačních a i operačně taktických bojových úkolů**. Zatímco padákový výsadkový pluk anebo prapor bude plnit **bojové úkoly taktického charakteru**.

Bojové úkoly **operačního charakteru** může tudíž plnit zpravidla výsadková brigáda, bojové úkoly **operačně taktického charakteru** padákový výsadkový pluk popř. samostatný padákový prapor. Bojové úkoly **taktického charakteru** bude zpravidla plnit motostřelecký prapor jako taktický vzdušný výsadek.

V článku 380 téhož předpisu je stanoveno "...výsadkový svazek nebo útvar **se vysazuje** do nepřátelského týlu **padáky zpravidla jediným koloběhem**. Někdy může být použito padákového a **přistávacího způsobu vysazení**...".

Oproti tomu podle článku 14, předpisu VVS-1-1 "...svazky a útvary výsadkového vojska se zpravidla vysazují padáky. **Někdy** může být použito **kombinovaného způsobu vysazení**...".

To znamená, že vysazovat můžeme nejen padáky, ale přistáním anebo kombinovaným způsobem. Vzhledem k požadavkům přepravit v co nejkratší době maximum sil a prostředků různého typu do týlu nepřítelů a tím vytvořit podmínky pro aktivní, samostatnou bojovou činnost, budeme poslední způsob vysazení u operačních a operačně taktických výsadků nejvíce používat. Současně s tím budeme plnit velmi **důležitý požadavek** zabezpečit vysazení jedním **koloběhem**.

Zkušenosti z Velké vlastenecké války nám potvrzují, že při vysazení vzdušného výsadku do týlu nepřítelů byly způsobeny největší ztráty v těch případech,

kdy vysazení probíhalo ve více koloběžích anebo při vysazení k vedení bojové, soustředěné činnosti.

Podívejme se, jak tyto teoretické zásady bezprostředně ovlivňují soudobé bojové použití vzdušných výsadků. **Operační vzdušný výsadek** bude zpravidla v hodnotě nejméně jedné výsadkové divize, popřípadě zesílen o část motostřelecké divize. Hloubka vysazení může dosáhnout 500 km. Délka samostatné bojové činnosti v týlu nepřítele 5 i více dnů. Pro vysazení operačního výsadku v hodnotě výsadkové divize včetně bojové techniky je např. zapotřebí **400 až 600** dopravních výsadkových letounů typu **AN-12**.

**Operační vzdušný výsadek** při aplikaci na naše podmínky bude zpravidla v hodnotě **výsadkové brigády**. Navíc podle charakteru bojového úkolu můžeme jej zesílit motostřeleckými jednotkami od motostřelecké divize. Hloubka vysazení v závislosti na celkové hodnotě vysazených vojsk může mít 100 i více km. Předpokládaná délka bojové činnosti 2—3 dny.

**Operačně taktický vzdušný výsadek** může být obdobně v hodnotě jedné výsadkové divize popř. výsadkové brigády zesílené o motostřelecké útvary od vševojskové divize. Hloubka vysazení u výsadkové brigády může dosahovat 60 až 100 a v některých případech i více kilometrů. Délka samostatné bojové činnosti 1—2 i více dnů. Pro vzdušnou přepravu živé síly s ručními zbraněmi a s ručními protitankovými zbraněmi je zapotřebí **150 dopravních letounů typu IL-14 T**. V případě vysazení výsadkové brigády s částí bojové techniky, tahačů a zvýšeného průměru munice, počítáme až s **350 dopravními letouny IL-14 T anebo 120—160** dopravními výsadkovými letouny **AN-12**. Tyto počty dávají orientační přehled o předpokládané potřebě dopravního výsadkového letectva pro vysazení jedním koloběhem.

V závislosti na charakteru bojového úkolu, organizační struktury vzdušného výsadku, počtu těžké bojové techniky jako taktických raket, tanků, obrněných transportérů, protiletadlových kanónů, dále na hloubce vysazení, předpokládané délce bojové činnosti a konfiguraci terénu v prostoru vysazení budeme operační a operačně taktický vzdušný výsadek vysazovat ve většině případech **kombinovaným způsobem**.

Poněkud jiný způsob vysazení je u taktického vzdušného výsadku. **Taktický vzdušný výsadek** v hodnotě zasíleného motostřeleckého praporu můžeme vysazovat (při aplikaci na naše podmínky včetně využití vrtulníků řady MI-4 a 8) do hloubky 10—30 km. Délku bojové činnosti ovlivňuje počet a typ vyčleněných vrtulníků pro přepravu osob a bojové techniky a může dosahovat 2—3 hodiny. Uvedme si příklad.

Pro přepravu vzduchem jednoho motostřeleckého praporu **bez obrněných transportérů, raketometů, dopravních automobilů a bez přidělených jednotek** je zapotřebí kolem **34** vrtulníků MI-4 nebo **16** vrtulníků MI-8. Bude-li mít tato jednotka **zvýšený palebný průměr munice** (1½—2 palebné průměry, což odpovídá zásadám vedení boje v týlu nepřítele) **na zbraň**, pak celková váha motostřeleckého praporu činí 54 992 kg. K tomu potřebujeme **46** vrtulníků MI-4 anebo **22** vrtulníků MI-8.

Pro přepravu vzduchem motostřeleckého praporu s přidělenými jednotkami potřebujeme kolem **56** vrtulníků MI-4 nebo **27** MI-8. **Při zvýšeném palebném průměru munice** dosahuje celková váha motostřeleckého praporu 86 161 kg. K tomu potřebujeme pro vysazení v jednom koloběhu **72** vrtulníků MI-4 anebo **35** vrtulníků MI-8. Chceme-li **vysazovat celý motostřelecký prapor** podle současné organizace s **veškerou bojovou technikou** (celková váha je kolem

450 000 kg), potřebujeme k tomu 38 vrtulníků typu MI-6, kde optimální hmotnost jednoho vrtulníku je 11 500 kg.

Můžeme tedy přijmout závěr, že pro **celkovou bojeschopnost vrtulníkového výsadku** bude plně závislý a i rozhodující **počet a typ přidělených vrtulníků**. Jinak vrtulníkový výsadek bude plnit pouze dočasné bojové úkoly s omezenými možnostmi.

Podle počtu vyčleněných vrtulníků pro přepravu vzduchem se zvýší celková hodnota přepravovaných jednotek, **hloubka vysazení a i délka samostatné bojové činnosti**. Přesto taktický vzdušný výsadek budeme vysazovat **výhradně přistávacím způsobem**.

Zatímco operační vzdušný výsadek může účinně působit v hloubce i několika-set kilometrů, operačně taktický výsadek zpravidla od 60 i více km, tak taktický vzdušný výsadek budeme ponejvíce vysazovat do hloubky 10–30 km (bude-li mít vrtulníky MI-4 a 8).

Tím vznikne v týlu nepřítele určitá disproporce co do hloubky vysazení, předpokládané síly vzdušného výsadku a jeho bojových možností, které nakonec ovlivní i možné varianty vysazení.

Můžeme oprávněně namítnout, že při vysazení z vrtulníků řady MI-6 bude hloubka vysazení dosahovat 40 i více km. Nebo, že operačně taktický výsadek budeme podle potřeby vysazovat 30–40 km od linie fronty.

Zkušenosti ze cvičení tuto zvláštnost potvrzují. Zvláštnost proto, že pouze při některých součinnostních bojových taktických cvičeních jsou pro vzdušné výsadky přidělovány velkokapacitní dopravní výsadekové letouny a vrtulníky, které nejsou trvale začleněny v organizační struktuře našich vojsk. Při ostatních bojových taktických cvičeních se pouze využívají organické prostředky, které zdaleka nedosahují takové možnosti.

Tím je určitým způsobem ovlivněna bojová možnost našich vzdušných výsadeků, jejich palebná síla, odolnost, schopnost plnit aktivní bojové úkoly, ale zejména úkoly obranného charakteru jako i hloubka vysazení a předpokládaná délka bojové činnosti.

Na základě těchto zkušeností vzniká požadavek, aby nejen pro plnění **operačně taktických**, ale zejména **taktických úkolů byl trvale vyčleněn a připraven kombinovaný výsadek**.

Tím by v našich podmínkách došlo k celkovému rozšíření bojových možností nejen u operačně taktických výsadeků, ale k většímu a mnohem širšímu uplatnění současných vrtulníkových výsadeků. Tzn., že i k plnění **taktických úkolů** bychom vysazovali **padákový výsadek** o různé síle, který by společně s motostřeleckými jednotkami, tj. prakticky s vrtulníkovým výsadkem tvořil kombinovaný výsadek.

**Kombinovaný výsadek** je druh vzdušného výsadku, při kterém prvou část vojsk vysazujeme pomocí padáků (tvoří padákový sled). Druhou část vojsk tvoří přistávací sled a přepravuje se ve vrtulnících nebo v letounech. V prostoru bojové činnosti přistává na ovládnuté přistávací plochy anebo letiště. **Kombinovaný výsadek** odstraní disproporce mezi bojovými úkoly operačně taktického a taktického charakteru, zvýší palebnou sílu vysazovaných jednotek, prodlouží délku bojové činnosti a tím i hloubku vysazení. Proto kombinovaný výsadek právem patří mezi efektivní prostředky bojového použití vzdušných výsadeků k plnění různorodých úkolů v útočné činnosti motostřeleckých a tankových divízií. Podle charakteru bojového úkolu, celkové situace vlastní i nepřítele jako i konfigurace terénu v prostoru vysazení může být vysazen v rozmezí

10—50 i více km. Počítáme-li, že průměrné denní tempo postupu vlastních pozemních vojsk bude dosahovat 30—60 km, pak by délka bojové činnosti kombinovaného výsadku v týlu nepřítele byla v rozsahu 6—8 hodin do 1 až 1½ dne. Hodinový průměr několikanásobně převyšuje možnosti současných vrtulníkových výsadek.

Při **bojovém použití kombinovaného výsadku** vysazujeme v **prvém pořadí padákový sled** s úkolem zničit nepřítele v prostoru vysazení, rychlou a rozhodnou ztečí ovládnout stanovený prostor nebo určité čáry v terénu, vytyčit a zajistit přistávací plochy pro přistávací sled.

V **druhém pořadí přistane** vrtulníkový nebo letounový výsadek jako přistávací sled přímo do bojové sestavy padákového výsadku na vytyčené přistávací plochy nebo letiště. Bezprostředně po opuštění vrtulníků nebo letounů přecházejí organické jednotky přistávacího výsadku na předem stanovených anebo dodatečně upřesněných směrech k zesílení bojové sestavy padákového sledu.

Zkušenosti bojových taktických cvičení vzdušných výsadek dokazují, že padákové výsadky, které mají plnit samostatné bojové úkoly, musí být dostatečně pohyblivé, odolné a vyzbrojené minimálně stejnou moderní bojovou technikou jako vševojskové svazky, tj. především obrněnými transportéry nebo bojovými vozidly pěchoty, protiletadlovými prostředky, dělostřelectvem popř. tanky.

Jen za těchto podmínek mohou být vysazovány do větší hloubky a vést samostatnou bojovou činnost na velkém prostoru nebo i formou soustředěné bojové činnosti.

Za předpokladu, že padákové výsadky z různých objektivních příčin nebudou mít požadovanou výzbroj, zejména bojovou techniku, pak se jim plným právem největšího uplatnění naskytá při plnění bojových úkolů v úzké součinnosti s vrtulníkovým výsadkem jako kombinovaný výsadek.

Chceme-li aplikovat bojové použití kombinovaného výsadku na naše podmínky, musíme posoudit, jaké výhody nebo nevýhody to přináší.

Výhody bojového použití kombinovaného výsadku spočívají v tom, že:

- bojové použití se plánuje u padákového výsadku v určitém prostoru, který může být vzdálen od fronty 200—500 i více kilometrů;

- plánování se zúčastňuje jen úzce vymezený počet funkcionářů, což zabezpečuje větší pravděpodobnost a možnost utajení veškerých příprav;

- bojové úkoly jednotkám vydáváme ve vyčkávacím prostoru prakticky krátkou dobu před nasednutím do letounů a vrtulníků;

- vzdušná přeprava může probíhat v minimální výšce nad terénem, čímž se sníží zranitelnost při bojovém letu nad územím nepřítele;

- k zabezpečení vzdušné přepravy kombinovaného výsadku není třeba soustřeďovat takové množství dopravního letectva jako pro vysazení klasickým způsobem;

- vzdušná přeprava různými typy dopravních prostředků probíhá souběžně a tím vytváříme optimální podmínky pro zabezpečení vzdušného koridoru;

- dopravní výsadekové letouny můžeme maximálně využít pro přepravu a vysazení živé síly a to na více doskokových ploch, zatímco vrtulníky přepraví bojovou techniku;

- metodika vysazení živé síly z malé výšky bez těžké bojové techniky zmenšuje nároky na rozměry doskokové plochy;

- zmenšení rozptylu po seskoku a přistání podstatně snižuje nároky na čas při shromáždění ve směru postupu nebo bojové činnosti;
- minimální časové rozpětí mezi vysazením padákového sledu a přistávacího sledu snižuje nároky na zabezpečení druhů vojsk a zejména letectva;
- ve velmi krátké době dochází k zesílení bojové sestavy padákového sledu o protitankové kanóny, PTRS, protiletadlové prostředky, zařízení pro položení protitankových výbušných zátarasů a jiný životně důležitý materiál;
- bojová technika a zásoby munice dopravují vrtulníky přímo do sestavy padákového sledu, odpadá vyhledávání a sběr, který si vyžaduje značné množství jednotek;
- podstatně se sníží procento ztrát při vysazení.

Určitou nevýhodou kombinovaného výsadku je, že ve výchozím prostoru pro vysazení jsou jednotlivé vyčkávací prostory a to pro vrtulníkový a padákový výsadek od sebe značně vzdáleny. To vyžaduje, abychom pro plánování (zejména předání bojového úkolu motostřeleckému praporu) a organizaci součinnosti vyhradili více času.

K odstranění tohoto nedostatku můžeme přijmout tato opatření:

- v době plánování bojového použití kombinovaného výsadku přidělit padákovému výsadku motostřelecký prapor, který po ukončení plánování a sladění veškeré činnosti se přesune do vyčkávacího prostoru;
- do organizační struktury padákových výsadeků začlenit motostřelecký prapor s potřebným počtem vrtulníků;
- u každého svazku vycvičit 2—3 prapory jako taktický vzdušný výsadek pro plnění bojového úkolu v součinnosti s padákovým výsadkem.

Kombinovaný výsadek může bezprostředně ovlivnit a určitým způsobem i změnit vedení bojové činnosti v týlu nepřítel. Tím, že plnění bojových úkolů taktického charakteru nebude pouze výsadou vrtulníkových výsadeků, se podstatně zvýší uplatnění vzdušných výsadeků vůbec.

Navíc v průběhu jedné operace můžeme ve prospěch motostřeleckých a tankových divízi vysadit větší a hodnotnější množství kombinovaných výsadeků.

Stanovení optimální síly kombinovaného výsadku bude zejména závislé na charakteru bojového úkolu, celkové situaci, možnostech nepřítel v předpokládaném prostoru vysazení, předpokládané hloubce vysazení a délce vedení bojové činnosti, konfiguraci terénu, denní a roční době. Dále na možnostech vzdušné přepravy těžší bojové techniky a ostatního životně důležitého materiálu, celkové hodnotě palebné podpory prostředky nadřízeného velitele, předpokládaném zesílení dalšími jednotkami a možnostech zásobování vzduchem.

Jakým způsobem může charakter bojového úkolu ovlivnit předpokládanou sílu a způsob zesílení kombinovaného výsadku ukáží na příkladě.

Při plnění bojového úkolu na vodní překážce můžeme vycházet z těchto variant:

1. K ovládnutí **předmostí** a **přepraviště** v úseku pro násilný přechod vodní překážky vševojskovou divízí je zapotřebí vysadit na vzdálenější přístupy padákový výsadek v hodnotě do dvou zesílených rot a k oboustrannému ovládnutí přepraviště vysadit motostřelecký prapor zesílený o protitankovou baterii, baterii PTRS, 1—2 ženijní čety a 1 četu chemického a radiačního průzkumu.

2. K obsazení **přepraviště** při násilném přechodu vodní překážky vševojskovou divízí vysadit 2—3 samostatné skupiny od padákového výsadku k zabránění

postupu nebo odchodu nepřítele a přímo k ovládnutí přepraviště vysadit zesílenou motostřeleckou rotu nebo prapor.

3. K ovládnutí **mostu** na vodní překážce vysadit jednu samostatnou skupinu od padákového výsadku a motostřeleckou rotu zesílenou o 1 ženijní četú a 1 družstvo chemického a radiačního průzkumu.

4. K zničení **místa roznětu** u mostu vysadit část samostatné skupiny od padákového výsadku a k jeho udržení použít motostřeleckou četú až rotu zesílenou ženijní a chemickou jednotkou.

Skutečnou sílu kombinovaného výsadku nepřímú ovlivní celkový zámysl a počet souběžného vysazení v průběhu útočné operace a boje.

Optimální varianta kombinovaného výsadku může být:

- v prvéú padákovém sledu vysadit zesílenou rotu až prapor;
- ve druhéú přistávacím sledu vysadit motostřelecký prapor.

Při bojové činnosti v horském a zalesněném terénu zpravidla v prvéú sledu vysadíme padákový výsadek v hodnotě samostatné skupiny popř. zesílené padákové čety.

**Závěrem** chci uvést, že problematika kombinovaného výsadku není uzavřená. Proto jsem nerozebíral celkovou variabilnost bojového použití kombinovaného výsadku, ale na některých zásadách jsem chtěl přiblížit tuto problematiku těm, kteří se plánováním a zabezpečením bojové činnosti vzdušných výsadků zabývají.

Chceme-li, aby bojové úkoly taktického charakteru převzal kombinovaný výsadek, pak musíme přehodnotit dosavadní názory na „neúčelnost bojového použití padákového výsadku v blízkosti fronty“ a současně s tím vytvořit pro vševojskové svazky takové podmínky, které si právem zaslужují.